ᵃante baal.ᵇ ⁊ de ſeptē mili
bꝰ erāt quos helyas argui
tur ignoraſſe. Sepulchrū
quoqꝫ eiꝰ vſqꝫ hodie cum
mauſeolo heliſei ꝓphete ⁊
baptiſte iohannis in ſeba-
ſthe veneratiōi habetur.que
oli ſamaria dicebatur. Hāc ᶜ
herodes rex antipatris fi-
liꝰ i honore ᵈauguſti.ᵉceſaris
ᶠgreco noīe vocauit ſeba-
ſthē. Hic igitur q̄ cētū ꝓphe
tas pauerat accepit gratiā
ꝓphāle.⁊ d̄ duce exercitꝰ fu
it dux eccl'ie. Tūc i ſamaria
pauū gregē pauerat nūc i to
to orbe xp̄i paſcit eccl'ias.
ᵍEt ſicut ſtephanꝰʰ coronā
meruit paſſiōis ſic h̄ d̄ ſerui
tute ᶦdei cū paulo ap̄lo noīe
gliatur qꝛ abdias ſeruus dñi i
noſtro ſonat eloquio.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Abdias q̄ interꝓta
tur ſeruus dñi pſo-
nat ꝯ edō ſangui-
neū terrenūqꝫ fratrē.fratris
qꝫ iacob ſemꝑ emulū ha-
ſta ꝑcutit ſpirituali.

Explicit argumentum

legitur in eodē.c.⁊ ſic ab achab vſqꝫ ad hieroboā fuerunt lxxv.anni.fuit ḡ iuuenis ſub achab ⁊ ſenex ſub hieroboā ⁊ tūc datū eſt ei donū ꝓphetie. z In ſpecubꝯ vel ſpelūcis.in originali tn̄ ē.In ſpecubꝯ.⁊ ꝯſtat ꝙ alteꝝ ſuperfluit cū idē ſignificēt ſpecꝯ ⁊ ſpelūca. a Ante baal i originali nō eſt Ante ſꝫ Baal ibi eſt datiui ca. b Et de ſeptē(ſus. milibꝯ.iij.Reg.xix.c. Et dereliquā mihi i iſrl.vij.milia viroꝝ q̄rū genua nō ſunt curuata ante baal. c Herodes antipatris filiꝰ.Nota tres fuiſſe herodes.primꝰ fuit herodes aſcolonita filiꝰ antipatris q̄ pueros occidit.de quo Math.ij. Scdꝫ herodes antipas filius herodis ꝑdicti ſub q̄ paſſus eſt xp̄s.d̄ q̄ Luc.xxiij. Terciꝰ fuit herodes agrippa filius ariſtoboli filij herodis magni.q̄ iacobū fratrē iohānis interfecit.⁊ petrū in carcere trudi fecit.d̄ quo Act.xij. d̄ primo agitur hic. d Auguſti.ab augēdo ſic dicti.Vn̄ Iſi.ethimol.ix.Auguſtus iō apd̄ romanos nomē imperij ē eo ꝙ oli augerēt rempub.amplificādo.quod nomē primū ſenatꝰ octauiano ceſari tradidit vt qꝛ augerat terras ipſo noīe ⁊ titulo cōſecraretur.dū idē octauianꝰ iā ceſar ⁊ imperator appellaretur vel auguſtus.Itē alibi legitur.ꝙ romani adulātes auguſto menſem q̄ prius ſextilis dicebatur a noīe auguſti appellauerūt auguſtū. e Ceſaris.ſic dicti a Iulio ceſare primo imperatore.vn̄ Iſi.ethymol.ix.Ceſaꝝ nomē a iulio incepit.q̄ bello ciuili cōmotꝰ primꝰ romanū ſingularē obtinuit principatū. Ceſar aūt dictꝰ eſt ꝙ ceſo mortue matris vtero ꝓlatꝰ.eductuſqꝫ fuerit.vel quia cū ceſarie natꝰ ſit a q̄ imperatores ſequētes dicti ſunt ceſares.eo ꝙ comati eſſent q̄ ei ex ſecto mr̄is vtero extrahebantur ceſones vel ceſares appellabantur. f Greco nomine vocauit ſe baſten.i.auguſtā.iſtā lrām hn̄t libri correcti.alij hn̄t ſic.Greco noīe vocauit auguſtam.ſebaſte grece auguſta latine. g Et ſic ſtephanꝰ.d̄ q̄ Act.vi.⁊.vij. Coronā.iuxta ſui noīs interꝓtationē.nā ſtephanꝰ grece corona latine. i Sic hic de ſerui.dei cū paulo ⁊c.h̄ dicit.qꝛ ap̄lus paulꝰ ſemꝑ in ep̄lis ſuis ſe ſeruū appellauit.q.d.ſicut paulꝰ gloriari poterat d̄ h̄.ꝙ ſeruus dei erat.⁊ ſeruū dei ſe dicebat.ſic ⁊ iſte ſm̄ noīs interꝓtationē gloriari poterat.qꝛ factꝰ eſt ſeruus dei.Abdias enī ſeruꝰ dñi vel ſeruiens domino interpretatur.

Explicit qualiſcunqꝫ expoſitio iſtius prologi.

Incipit poſtilla Nicolai de lyra ſuper abdiam cū additionibus Pauli burgenſis.

Incipit abdias ꝓpheta.i.

ᵃVIſio abdie. Hec dicit dñs deꝰ ad edō.ᵒ Auditū audiuimꝰ a domīoᵇ ⁊ legatū ad gētes miſit. Surgite ⁊ ꝯſurgamꝰ aduerſus eū i ꝓliū. ᶜEcce paruulū dedi te i gētibꝯ. Cōtēptibilis tu es valde.ᵈ Superbia cordis tui extulit te.ᵉ habitantē i ſciſſuris petraꝝ exaltātē ſoliū tuū.ᶠ Qui dicis i corde tuo Quis detrahet me i trā Si exaltatus fueris vt aq̄la.⁊ ſi iter ſydera poſueris nidū tuū.inde detraham te dicit dñs.ᵍ Si fures itroiſſent ad te.ſi latrones ꝑ noctē quō conticuiſſes. ʰNōne furati eēnt ſufficientia ſibi. Si vindemiatores introiſſent ad te.nūq̄d ſaltē racemū reliquiſſent tibi Quō ſcrutati ſūt eſau. Inueſtigauerūt abſcōdita eiꝰ Vſqꝫ ad terminū emiſerunt te.ᵇ oēs viri federis tui illuſerūt tibi. Inualuerūt aduerſum te viri pacis tue

a VIſio abde ſm̄ doctores hebraicos ⁊ latinos iſte abdias fuit diſpenſator domus achab regis iſrl.q̄ cū ieſabel interficeret ꝓphetas dñi abſcōdit ex eis q̄nquagenos.⁊ q̄nquagenos in ſpelūcis ⁊ pauit eos.iij.Reg.xviij.⁊ iō meruit a dño ſpm̄ ꝓphetie ſm̄ dictū ſaluatoris Math.x. Qui recipit ꝓphetā in noīe ꝓphete mercedē ꝓphete recipiet. Hic aūt ꝓphat ꝯ idumeos.q̄ debuiſſet diligere iudeos.eo ꝙ a duobꝯ fratribꝯ deſcēdiſſent ⁊ ipſi ꝯ̄rio habuerūt eos odio.⁊ eoꝝ ꝑſecutoribꝯ auxiliū ꝓbuerūt. Diuiditur ḡ eius ꝓphia in duas ꝑtes.qꝛ primo nūciatur idumeoꝝ vaſtatio.ſcd̄o iudeoꝝ ꝯſolatio.ibi. In monte. Prima in tres.qꝛ primo denūciatur eoꝝ vaſtatio propter culpā ſuꝑbie.ſecūdo ꝓpter culpā ſuꝑſticioſe ſcie.ibi. Nō eſt prudentia.tertio ꝓpter culpā fraterne inimicicie.ibi. Propter interfectionē. Circa primum dicitur. a Viſio abdie.ſcꝫ ē hec q̄ ſequitur. b Auditū audiuimꝰ a dño.i.ego ⁊ alij ꝓphete inſpirati ab eo. b Et legatū ad gētes miſit.iſte legatus eſt inſtinctus diuinꝰ excitās aduerſarios idumeoꝝ ad deuaſtandū eos ꝓpter peccata eoꝝ.iō ſubditur cōſideratio eoꝝ ad h̄ agendū cū dr̄.Surgite ⁊ ꝯſurgamꝰ ⁊c. c Ecce paruulū dedi te.vbū eſt dñi loquentis de futuro ꝑ modū ꝓteriti ꝓpter certitudinē ꝓphetie ſuꝑ idumeam vēture. d Superbia cordis tui extulit te.vltra modū virtutis tue. e Habitantē in ſciſſuris petrarū.i.locis i vbi acceſſus eſt difficilis.in q̄bus nimis confidis.iō ſubditur. f Qui dicis in corde tuo.q̄s detrahet me in terrā.i.deiſciet me a magnitudine mea.ac ſi nō timeas hominē nec deū.iō ſubditur reſpōſio diuina. Si exaltatus fueris ⁊c.⁊ ſubditur oīm bonoꝝ direptio totalis cū dicitur g Si fures introiſſent ad te.⁊ ptꝫ lr̄a vſ. h Omnes viri federis tui.in quo oſtēditur ꝙ terra (qꝫ ibilia paſſura ſit idumea nō ſolū ab inimicis ſuis.ſꝫ etiam ab illis q̄ prius erāt amici ſui ⁊ ſibi ꝯfederati.qd̄ eſt ſatis

granius.ſm illud pſ.liiij. Si inimicus meus maledixiſſ3 mihi ſuſtinuiſſem vtiq3 ⁊c. i Nõ eſt prudẽtia. Hic ꝯ ſequẽter denũciaꝉ vaſtatio edom ꝓpter iciam ſupſtitio ſam. intendebãt eni diuinatiões et augurijs. iõ ſubditur Nõ ẽ prudẽtia in eo. intẽdẽtes eni talib9 frequẽter deci piunꝉ. iõ ſubditur.

k Nũquid nõ ĩ die illa. ſ. vaſtatiõis idu: l Perdam ſa (mee. pientes de idumea. qui ſuis ſupſtitioib9 denũciabãt ei ſecuri: tatem. q. d. ſic. ꝑ effe: ctum contrarium. m Et timebũt for: tes tui a meridie. ab illa eni pte itrauit ex ercitus aduerſariorum.

n Propter interfe ctionẽ. Hic ꝯſr denũ ciatur vaſtatio ꝓpter crimẽ inimicicie fra: terne cũ dic. Propꝉ iter. ⁊ ꝓpter iĩqtatẽ in frẽm tuum iacob Eſau eni pſeqbaꝉ fra trem ſuum iacob ad mortẽ Geñ. xxvij. pro bñdictione pꝰna ⁊ eo dem mõ idumei ab e ſau deſcẽdentes pſe: cuti ſunt pplm iſrl a iacob deſcendentem ꝓpꝉ q̃ nõiaꝉ iḃ iacob o Operiet te cõfu: ſio. ſupueniẽs tibi ex omni pte. p Et pibis ĩeternũ abſq3 regni reparatiõe. q In die cũ ſtares aduerſ9 eũ. id ẽ pplz iudaicũ. r Cũ capiebãt alieni. i. aſſirij. prio ⁊ poſtea chaldei. s Et extranei ingre. por. ei9 ĩ irlm ⁊ alijs ciuitatib9. t Et ſup irlm. i. ſup p̃dam irlm. v Mittebãt ſortẽ. vt quilibet portaret ptem ſuam. x Et nõ deſpicies in die fratris tui. i. in die vaſtatiõis y Tu q̃3 eras ⁊c. ciuitates deſtruẽdo ⁊ bona rapiendo eius nõ deſpicies eũ. q2 tu eris magis ꝯtemptibilis. y In die pegri. ei9. i. captiuatiõis ad ter. extraneam z Et nõ letaberꝭ. q̃ bẽbis in occaſionẽ maioris triſticie a Et nõ magni. os tuũ. iactando te ꝙ fueris in templi ⁊ ciuitatis ꝯbuſtione. ex q̃ ꝯtigit maxima iudeorum angu: ſtia. licet eni idumei pluries fuiſſent ꝯ regnũ iuda cũ aſſi rijs ⁊ chaldeis vt dictũ eſt. tñ ad ꝯbuſtionẽ ciuitatis et tẽ pli ꝑ nabuſardã fuerũt captiuati. vt dicũt expoſitores a: liqui. ⁊ ſic nõ fuerũt in illa. iõ ſubdiꝉ. b Neq3 ingredi eris portã. ⁊ ptz ſ3a. c Et nõ emitteris aduerſus exer citũ eius. i. ad pſequẽdũ ſedechiẽ fugiẽtẽ cũ viris bella: torib9. d Neq3 ſtabis in exitib9. ſ. ciuitatis ad inter: ficiendũ fugiẽtes. e Et nõ claudes reliq̃s. q̃ nõ pote runt effugere de ciuitate f Qm̃ iuxta eſt. i. ꝓpe ⁊ bñ dictã vaſtationẽ irlm. g Dies dñi. i. tp̃s ſue vĩdicte. h Sup oẽs gẽtes ſc3 regni idumee. ſ3 q2 Eſa. xxi. ⁊. xx: uij. ⁊. xlix. ⁊ Hiere. dic. ⁊ Ezech. xxv. vꝉ dicere tertius. ꝙ idumei fuerũt cũ chaldeis in deſtructiõe irlm ꝑ chalde os. ſicut ibidẽ fuit dictũ. ⁊ idẽ ſonat q̃ hic pmittiꝉ Et ſu per irlm mittebãt ſortẽ. i. ſup predã de irlm vt q̃ſq3 ptẽ ſuã tolleret. tu q̃3 eras q̃ſi vnus ex eis. q̃ diuiſio pde ma xime fuit in captiõe ciuitat3 ꝑ chaldeos. Aliter exponen: da ẽ ita ab illo loco. x Et nõ deſpicies in die fratris

Qui comedũt tecũ, ponẽt inſidias ſubter te.ᶦ Nõ ẽ pru dẽtia ĩ eo.ᵏ Nũqd ñ ĩ die il: la dic dñs,ˡ pdã ſapiẽtes de idumea ⁊ prudẽtiã de mon te eſau ᵐ Et timebũt fortes tui a meridie vt ĩtereat vir de mõte eſau ⁿ Propꝉ iter: fectionẽ ⁊ ꝓpter iniq̃tatẽ in frẽm tuũ iacob ᵒ opiet te cõ: fuſio ᵖ ⁊ pibis ineťnũ ᑫ In die cũ ſtares adúſus eũ ʳ qñ ca: piebãt alieni ˢ exercitũ eius. ᵗ ⁊ extranei ĩgrediebãꝉ por: tas eius ᵘ ⁊ ſup irlm ᵛ mitte bãt ſortẽ ˣ tu q̃3 eras q̃ſi vn9 ex eis ʸ ⁊ nõ deſpicies in die fr̃is tui ᶻ in die pegrinatõiſ ei9 ᵃ Et nõ letaberis ſup fi: lios iuda in die pditiõis eo rũ. ᵇ ⁊ nõ magnificab os tu: um in die anguſtie ᵇ Neq3 ĩ: gredieris portã ppl̃i mei in die ruine eorum. neq3 deſpici: es ⁊ tu in malis ei9 ĩ die va ſtitatis illi9 ᶜ Et nõ emitte ris aduerſus exercitum ei9 in die vaſtitatis illius. ᵈ ne: q3 ſtabis in exitibus vt int̃ ficias eos q̃ fugerint. ᵉ ⁊ non claudes reliq̃s ei9 in die tri bulatiõis. ᶠ qm̃ iuxta ẽ diesˢ dñi ᵍ ſup oẽs gẽtes ʰ ſicut fe ciſti fiet tibi. retributionez tuã ꝯuertã in caput tuum ᵏ Quõ eni bibiſti ſup mõtez ſctm̃ meũ ˡ bibẽt oẽs gẽtes iugiter ⁊ bibent ᵐ ⁊ abſorbe: bunt ⁿ ⁊ erũt q̃ſi nõ ſint ᵒ Et in monte ſyon erit ſaluatio ᵖ ⁊ erit ſanctus ᑫ Et poſſide bit domus Jacob eos q̃ ſe

tui. i. de vaſtatiõe ei9 facta ꝑ chaldeos ſic Prouer. xvij. dicitur. Qui in ruina letatur alterius. i. de ruina alteri9 non erit impunitus. q. d. magis malũ eueniet tibi p9 de ſtructionẽ irlm. ⁊ ita ceſſabis deſpicere ppl̃m iudaicũ. z Et nõ letaberis. ſupuenient eni tibi occaſiones triſti cie maioris. mor9 eni maiores depellũt mi nores.

a Et nõ magnifica bis os tuũ vitra te ia ctando ꝙ multi in ciui tatis ⁊ templi captiõe eadem de cauſa. b Neq3 ingre. por. poſt ciuitaſ recuiſi: catione ꝑ neemiam. c Et no emitte. ad: uerſus exercitũ eius tuc ile nũ9 multi ani ꝑ nabuchodonoſor. d Neq3 ſtabis ĩ exi tib9. i. irlm ad inter: ficiedũ fugientes ꝺ ea ſicut feciſti tpe obſi: dionis eius. et chal e Et no claudes. ſ. os. dos reliquos remanẽ tes in ciuitate. ſicut tunc feciſti. f Qm̃ iuxta eſt. i. ꝓ pe. q2 ſtatim poſt de: ſtructionẽ irlm fuerit captiuati idumei.

g Dies dñi. i. tempus ſue vindicte. h Sup omnes gentes ſc3 regni idumee. de quib9 loq̃: tur ꝓpheta. i Sicut feciſti pſequendo nequiter fili os iude. ita alij pſequentur te. k Quõ eni bibiſtis ſup montẽ ⁊c. i. laute viriſtis de bonis acceptis de templo q̃ erat in monte moria. l Bibent omnes gentes. hauriendo bona tua. m Et abſorbebunt te. venientes ſup te tanta poteſtate ꝙ non poteris reſiſtere. n Et erunt quaſi non ſint. alicuius virtutis gẽtes ſtue. ideo ſequitur. i Sicut feciſti. pſequendo nequiter fi lios iude. ſic alij pſequentur te. k Quõ eni bibiſtis. i. letanter feciſtis. k Sup montez ſanctũ tuũ. i. de malo venienti ſupra irlm. vbi eſt templũ nomini meo dedicatum. l Bibent omnes gentes. hauriendo bona tua ⁊ letã: do de tua miſeria. m Et abſorbebunt. te totaliter de uorando. n Et erũt quaſi non ſint. i. gentes tue. vn: de illud refertur ad illud quod ſupra dicitur. Dies dñi ſuper omnes gentes. o Et in monte. Hic poſt deſtructionem idumeorum nũ: ciat propheta conſolationem iudeorum. ⁊ dicunt aliq̃ expo ſitores noſtri. ꝙ reſiduũ huius ꝓphetie ĩtelligiꝉ ad lite ram de reditu captiuitatis babylonice. o Et in monte ſyon erit ſaluatio. q2 liberati de captiui tate i. [illegible] venerunt. vt habeꝉ. i. eſdre. ij. p Et erit ſanctus. quia ibi reedificatum fuit templum in loco ſancto ſuo q Et poſſidebit domus iacob eos qui ſe poſſederant. quod maxime fuit impletum tempo re machabeorum. qui pugnantes viriliter [illegible] aduerſa rios ſibi ſubiecerunt. r Et erit domus iacob

ignis ꝛc. dicitur hic domus iacob illi de regno iude q̄ redie-
rūt de captiuitate. ꝛ domus ioſeph illi de regno iſrl' qui
euadētes man⁹ aſſyrioꝝ poſtea venerūt ad habitādū i
regno iude. ꝛ cū illis de regno iuda captiuati fuerunt.
ꝛ cū redeūtibꝰ redierūt. s Et domus eſau ſtipula .i.
idumea ita faciliter
deſtruet̄ ab eis ſicut
ſtipula ab igne.
t Et hereditabunt
hi q̄ ad auſtrū ſunt.
q2 tpe mach. dilata-
uerūt terminos habi-
tatiōis ſue circūqꝫ.
v Et tranſmigratio
exercit⁹ hui⁹ .i. aliq̄ d̄
regno iude tranſmi-
grauerunt in babylo-
nē hereditabūt ſupꝫ
x Oia chananeo-
neoꝝ loca q̄ fuerunt
a chananeis poſſeſſa
anteqꝫ filij iſrl' ingre
derent̄ terrā illam.
y Uſqꝫ ad ſareptaꝫ

poſſiderant.[r] Et erit do-
mus iacob ignis ꝛ domus
ioſeph flamma[s] ꝛ domus
eſau ſtipula. Et ſuccendē
tur in eis. ꝛ deuorabunt
eos. ꝛ nō erūt reliquie do-
m⁹ eſau. q2 dn̄s locut⁹ eſt.[t]
Et hereditabūt hi qui ad
auſtrū ſunt montem eſau
ꝛ q̄ i cāpeſtribꝰ philiſthijm ꝛ
poſſidebūt regionē ephrai
ꝛ regionē ſamarie. Et be-

ciuitas eſt in qua mulier vidua pauit helyam. z Et
trāſmigratio hieruſalē q̄ in boſphoro. nomē eſt loci in
regno babylonie ſm̄ illā expoſitionē. ad quē aliq̄ d̄ hie
ruſalē fuerūt trāſlati. a Et aſcendēt ſaluatores .i. heſ
dras ꝛ neemias vel machabei. vt dicunt aliq̄. b Et
erit in domo regnū .i. v̄tute diuina fient iſta cui ſeruiēt
a captiuitate liberati. In aliqbꝰ aūt libris addit̄ i fine
Amen. ſed nō eſt in hebreo nec in libris correctis. Iſta
expoſitio videt̄ habere aliqua dubia. Primo q2 nō ha-
bet̄ plane d̄ ſcriptura. q2 termini iudeoꝝ fuerūt dilatati
ita tpibꝰ p̄dictis. ꝛ maxime q2 d̄r hic. Poſſidebūt re
gionē ſamarie. q2 ſamaritani illuc miſſi a rege aſſyrioruꝫ
iiij. Reg. xvij. habitauerūt regionē illā vſqꝫ ad tps xp̄i.
vt patꝫ Ioh. iiij. ꝛ in pluribꝰ alijs locis ex euāgelio. Itē
q2 d̄r. Et erit dn̄o regnū. videt̄ errore exponi. q2 inter-
ruptio regni dauid. qd̄ d̄r regnū dei in ſcriptura a docto
ribꝰ hebreoꝝ ꝛ latinoꝝ d̄r reparanda p xp̄m. ꝛ h̄ videntur
manifeſte ſonare dicta ꝓphāꝝ. ꝓpter qd̄ Ra. ſa. ꝛ alij he-
brei exponūt totā ptē iſtā de ꝯſolatione iudeoꝝ p xp̄m.
ſꝫ in h̄ deficiūt qd̄ dicūt eē futurꝫ qd̄ iam eſt impletū. ꝛ
io pōt iſta ps exponi de tpe xp̄i cū d̄r. Et in monte ſyon
erit ſaluatio. q2 xp̄s ſaluator noſter ibi pluries p̄dicauit
in tēplo. ꝛ pluries infirmos curauit ſpūaliter ꝛ corpora
liter. Et erit ſanct⁹. q2 ibi miſſus fuit ſpiritusſanct⁹ in ſi
gno viſibili i die pentē. ſm̄ q2 dicit hiero. i epl'a ad pau-
linū. Et poſſidebit dom⁹ iacob .i. apl'i primiqꝫ creden-
tes q̄ fuerūt de domo iacob. ꝛ iſta poſſeſſio nō eſt p tē-
porale dn̄ium. ſꝫ q2 potētes hui⁹ mūdi poſuerunt colla
ſua ſub iugo fidei. Et erit dom⁹ iacob ignis ꝛc. q2 ſuper
eos apparuit ſpiritusſanct⁹ in ſpecie ignis. Act. ij. Et do
m⁹ eſau .i. generalr̄ gētiles. ex h̄ eīn q2 eſau pſequebat̄ ia
cob. ꝛ deſcēdentes ab eo. ſcꝫ idumei pſequebant̄ filios
iſrl' a iacob deſcēdētes. oēs q̄ ꝑpl'm iſrl' pſecuti ſunt eiꝰ-
ſmodi erāt gētiles. vocati ſunt noīe edom. vt dicunt
hebrei. ꝛ vlteri⁹ deductū eſt h̄ nomē ad oēs pſecutores
filioꝝ iſrl'. ꝛ h̄ idē dicit hiero. i primo ꝓlogo hui⁹ ꝓphe-
tie. Et p hoc q2 dicunt̄ hic ſtipula. ꝛ apli ignis. intelligi
tur eorū cōuerſio facilis ad fidē. Et deuorabunt eos .i.
corpori xp̄i myſtico incorporabūt. ꝛ h̄ mō d̄r Act. x. Sur
ge petre. occide ꝛ māduca .i. de ꝯuerſione Cornelij ꝛ alio
rū gentiliū cū eo exiſtentū ſtatim futura. Et nō erūt reli-
quie .i. nō remanebit in eis aliq̄d idolatrie p̄cedētis ſic

dicit̄ Prouer. xij. Uerte impios ꝛ nō erūt .ſ. ampli⁹ im
pij manebūt tn̄ ad pietatē cōuerſi. Et hereditabunt ꝛc.
Actuū. i. dixit ieſus diſcipulis ſuis. Eritis mihi teſtes i
hierl'm ꝛ in omni iudea. ꝛ ſamaria vſqꝫ ad vltimū ter-
re. q2 fidē xp̄i. primo p̄dicauerūt in hieruſalē ꝛ poſtea i

niamin poſſidebit galaad[v] ꝛ tranſmigratio exercit⁹
huius filiorū iſrl'[x] oia loca
chananeorū[y] vſqꝫ ad ſare-
ptā[z] ꝛ trāſmigratio hierl'm
q̄ in boſphoro eſt poſſide-
bit ciuitates auſtri.[a] ꝛ aſcē
dēt ſaluatores in mōtē ſyō
iudicare mōtē eſau.[b] ꝛ erit
domino regnum.

¶ Explicit abdias ꝓpha.

alijs ptibꝰ circūqua-
qꝫ ſubmittentes col-
la gentiū fidei. ꝛ ſm̄
hoc dicunt̄ hic aliq̄
hereditare terras di
uerſas ad quas iue-
rūt. ꝛ exprimunt̄ ſpe-
cialiter aliq̄ terre ꝓ-
pinque hierl'm ꝛ iu-
dee. vt mōs eſau. terra
philiſthijm ſamaria ꝛ
galaad ꝛ ſarepta ſydo
nioꝝ ꝛ p iſta loca itel
ligunt̄ oia alia ad q̄
deriuata eſt p aplos
fides catholica. Di-
cendū tn̄ q2 vbi trāſla-
tio noſtra habet. Uſ-
qꝫ ad ſareptā. in he-
breo habet̄. Uſqꝫ ſeraphath id eſt vſqꝫ in franciā. vt di-
cit Rab. ſa. ꝛ ſm̄ hoc exponit̄ quod dicit̄ hic. Et tranſmi-
gratio exercitus hui⁹ id eſt collectiōis fideliū in iudea
exiſtentiū. qui erāt exercit⁹ fortis ꝯ dyabolū ꝛ pſecutio-
nē infideliū. quoꝝ aliqui trāſmigrauerūt p varia loca i-
fideliū. q̄ hic chananei noīant̄ p̄cedētes vſqꝫ in franciā
ſcꝫ ſanctus Saturnin⁹. q̄ fuit de .lxx. diſcipulis vn⁹. ꝛ
cōuertit ad fidē ciuitatē ſenonenſem. que tūc erat me-
tropolis in tota francia. ꝛ ciuitas aurea vocabat̄. ꝛ poſt
ciuitatis cōuerſionē eā dn̄o dedicauit faciēs cruces in
ciuitatis muro cū pollice. cui cedebat lapis ſicut cera
mollis ꝛ adhuc apparēt in pluribꝰ locis ſicut ego vidi.
q̄ hec ſcripſi. ꝛ ſocij ſancti Saturnini alias ciuitates
francie plures ad fidē xp̄i ꝯuerterūt vt ex actis eoꝝ h̄r.
Et trāſmigratio hierl'm q̄ ē in boſphoro .i. hebreo h̄r. In
cepharad .i. in hiſpania. vt dicit Rab. ſa. qd̄ fuit impletū
p iacobū aplm̄ ꝛ ei⁹ diſcipulos ibi fidē xp̄i primu⁹ p̄di
cantes. ꝛ colla gentiū ſubiugātes. io ſubdit. Poſſidebit
ciuitates auſtri. licet eīn hiſpania reſpectu hierl'm ſit i
parti occidētali. tn̄ reſpectu francie de qua fecerat men
tionē immediate magis eſt ad auſtrū. Et aſcendēt ſal-
uatores id eſt petrus ꝛ paulus q̄ dicunt̄ ſaluatores par
ticipatiue. eo q2 ſunt p̄cipui apoſtoli. In montem ſyon
id eſt in eccliam. que mōs ſyon d̄r. Eſa. ij. ꝛ Hebr. xij. et
ibidē dictū eſt. Iudicare montē eſau .i. romani vt dicit
Rab. ſa. q2 a parentes Conſtātino ꝛ eū argientes de pſe
cutione xp̄ianoꝝ induxerūt eū ad defenſionē xp̄ianoꝝ ꝛ
edificationē eccliaꝝ p romanū imperiū. Et erit dn̄o re-
gnū. q2 romā caput mūdi dimiſit vicario xp̄i. trāſferēs
ſedē imperij cōſtātinopolim. Aliter etiā pōt exponi de
tpe futuri iudicij. cū d̄r. Et aſcēdēt ſaluatores .i. apoſto-
li q̄ erūt iudicis aſſeſſores ad pfectā ſalutē electoꝝ tunc
habendā in montē ſyon. q2 circa illū locū erit finale iu-
diciū vt dictū eſt ſupra. Iohelis. iij. Iudicare mōtē eſau
id eſt ꝯdēnare ſupbiā infideliū. q̄ ibi noīe edom vel eſau
deſignant̄. vt dictū eſt ſupra. Et erit domino regnū. q2
omnia pfecte ſubijcient̄ dn̄o noſtro ieſu xp̄o cui eſt ho-
nor ꝛ gloria in ſecula ſeculoꝝ Amen.

¶ In ca. primo. Abdie vbi dicit̄ in poſtilla Et ideo po-
teſt iſta pars exponi de tēpore xp̄i.

Additio.

Incipit plogus in Jonã prophetam.

Sanctũ ionã hebrei affirmãt filiũ fuiſſe[a] mulieris vidue[c] ſareptane quẽ helyas ppheta mortuũ ſuſcitauit, mr̃e poſtea dicẽte ad eũ[d] nũc cognoui q2 vir dei es tu, et vbũ dei i ore tuo vitas ẽ.[e] Ob hãc etiã cauſaz[f] ipm puerũ ſic[g] vocatũ amathi. Amathi eñi in nr̃a lingua veritatẽ ſonat. Et ex eo q2 verũ helyas locut⁹ eſt, ille q̃ ſuſcitat⁹ eſt fili⁹ eſſe dicit veritatis. Ideo de veritate columba naſcitur quia ionas columbam ſonat.[h] In cõdemnationẽ autẽ iſrl' ionas ad gẽtem mittit'[i] q2 niniue agẽte pniam. illi i malicia pſeuerãt.[k] Tẽporibus quippe hieroboã regis iſrl' q̃ deo relicto cũ pplo ſuo i ſamaria idol' ſacrificabat. ionam pphetã fuiſſe quatus liber regum indicat.[l] Is cũ prophetia illuminã

a Per idumeã de qua principaliter in pphia abdie agit' ſcdm hebreos intelligit' romanũ imperiũ, put in glo. nr̃a in hoc loco hr̃. vbi ſic dr̃. Hec oia iudei ꝺ tpe antixp̄i interp̃tant. quẽ p xp̄o recipiẽt. et q̃cq̃d ꝯ idumeã dicit' ipi de romano imperio ſomniãt dictũ. hec in glo. Circa qd notãdũ q2 p romanũ impiũ intelligũt cõtrer romanã eccl'iam quã dicũt deſtruẽdã p meſſiã ab eis iam ſpectatũ. quã q̃dẽ eccl'iam romanã aſſerũt pfiguratã fuiſſe p quartã beſtiã viſam a daniele. vij. ca. quã ꝓphetat deſtruẽdam p quintũ regnũ icorruptibile a deo ſuſcitandũ. qd falſum eſt et erroneũ put in additione ſup danielẽ ca. ſ. dicto fuit ſufficienter oſtẽſum. Sil'r q2 aſſerũt p idumeã intelligi eccl'iam xp̄ianã ſeu romanã. improbatuz fuit plene ſ. Eſaie. xxxiiij. in additione. vbi oſtenſuz fuit q2 in illo loco. ſicut in q̃buſdã alijs ſacre ſcripture verificat' ꝺ eis illud pſ. Gladius eoꝝ intret in corde ipoꝝ. Attente eñi ꝯſidereſ ſcripture idumea in illo. c. et in alijs ſilibꝰ ſignificat ad lr̃am ſynagogã iudeoꝝ. q̃ Apoc. ij. ſynagoga ſathane dr̃. q̃ p negationẽ et occiſionẽ xp̄i. et pſecutionẽ mẽbroꝝ ei⁹ facta eſt vere eccl'ie dei inimica eo mõ quo idumea ab eſau deſcẽdẽs ſcdm carnẽ ſemp fuit aduerſatrix hierl'm materiali. Iſta aũt ꝯſideratio plene oñdit' in additionibꝰ p̄libatis. ſ. Eſa. xxxiiij. Dañ. vij. vñ qd in h ca. ꝯtinet' de idumea p̄ſertim ab illo loco. et in mõte ſyõ. rc. intelligẽdũ eſt de ſynagoga iudeoꝝ. et qd dr̃ de ſyõ ioſeph et iacob intelligendũ eſt ꝺ eccl'ia et pplo xp̄iano. et iõ ꝯcludit in fine. Et erit dño regnũ. q2 idumea p̄dicta ſepara a ꝯſortio fideliũ poſt paſſionem legit' Math. vlti. Data ẽ mihi ois ptãs in celo et in terra. Itez qd dr̃ hic circa finẽ. Et trãſmigratio hierl'm q̃ ẽ in boſphoro. ſ. in hyſpania. poſſidebit ciuitates auſtri impletũ fuit q̃ñ hyſpani ante ortũ nephande ſecte machometi poſſederũt multas ciuitates i aphrica. vt in chronicis habet'. Aphrica aũt eſt in pte auſtrali terre habitabilis.

Incipit expoſitio primi plogi ſcdm britonẽ i ionã pphaz

Sanctã ionã rc. Iſte plogus diuidit' in q̃nq3 pticulas. In prima pphete pſona notificatur ibi. Sanctũ ionã rc. In ſcđa ſubdit' cã cur ad pphetandũ mittit' ibi. In ꝯdẽnatione ãt iſrl'. In tertia tps pphetationis exprimit' ibi. Tẽporibꝰ q̃p hieroboã. In quarta quedã eũ a pphetando retrahẽtia innuunt' ibi. Hic cũ pphetia illuminãte. In quinta cõparat' heliſeo. et cã fuge monſtrat'. ibi. Hoc illi acciderat rc. Itẽ in prima pte notificat' pſona pphete p tria primo p declarationẽ originis. ſcđo p euentũ ſuſcitatiõis ibi. Quẽ helyas. tertio p rõnẽ agnoiationis. ibi. Ob hãc cãz. Dicat itaq3 a Sanctã. Hic querit' q̃re dr̃ ſanctus pl⁹ q̃3 ceteri pphete. q̃ oẽs ſancti fuerũt. Rñſio. ne videat' dãnat⁹. qm infra videt' mãdato dñi repugnaſſe et de miſericordia dñi in niniuitas ꝯtriſtat⁹ fuiſſe. b Mulieris vidue. iij. Regũ. xvij. dr̃ de helya. Apparuit ei mulier vidua colligẽs ligna rc. c Sareptane a ſarepta ciuitate. q̃ ſita erat inter tyrũ et ſydonẽ. De reſuſcitatione filij iſtius vidue dr̃. iij. Reg. xvij. g. Exaudiuit dñs vocem helye et reuerſa e aia pueri intra eũ et reuixit.

d Nũc in iſto miraculo cognoui rc. e Ob hanc cãm. Hic notificat' p agnoiationẽ. et prio ipa agnoiatio ponit' ſcđo ipius ꝯgruẽtia ſubiũgit' ibi. Et ex eo q2 verũ rc. Dicit igitur e Ob hãc cãm. ſ. q2 mulier dixerat helye iij. Reg. xvij. g. Nunc in iſto cognoui. quia vir dei es tu. et vbum dñi in ore tuo veruz eſt. Dicunt.

f Ipm puez. i. ionã.

g Vocatũ amathi rc. lr̃a ſatis plana eſt.

h In cõdenationez aũt iſrl'. Hic ſubdit' cã cur ad pphetãduz mittit'. ſ. in impenitẽtia iſrl' penitẽtibꝰ niniuitis. Ione. iij. Crediderunt viri niniuite dño et p̄dicauerũt ieiuniũ. et veſtiti ſunt ſaccis a maiore vſq3 ad minorẽ. et h ẽ qd dr̃ hic. i Q2 niniue agẽte pniam rc. ſicut dicit Hiero. i li. de locis. Niniue ẽ vrbs aſſyrioꝝ. quã edificauit Aſſur egrediẽs de terra ſennaar et de iſta loquit' hic. Eſt aũt et alia vſq3 hodie ciuitas iudeoꝝ noie niniue in angulo arabie. quã nũc corrupte niniuen vocãt. k Tẽporibꝰ q̃ppe hieroboã. ꝺ q̃ dicit' iiij. Reg. xiiij. f. Regnauit hieroboã fili⁹ ioas regis iſrl' i ſamaria quadraginta. et vno anno et ſequit'. Ipe reſtituit terminos iſrl' ab introitu emath vſq3 ad mare ſolitudinis iuxta ſermonẽ dñi dei iſrl'. quẽ locutus eſt p ſeruũ ſuũ ionã filiũ amathi. Et ex h p3 q2 multum ſenex erat q̃ñ hec facta ſunt. l Is cũ ppĥetia rc. Hic ponunt' q̃dã q̃ eũ retrahebãt ne p̄dicaret niniuitis. q̃ tñ retrahere nõ debebãt. duo aũt retrahebãt eũ. Primũ eſt q2 cum p̄uideret niniuitas p penitẽtiã reuerſuros nolebat eis p̄dicare. ne falſum p̄dicaſſe poſtea videret'. et h eſt qd dr̃ hic. Is cũ pphetia illuminãte rc. Scđm erat q2 ſniam ꝯ niniuitas platã reuocari nolebat. ipam tñ reuocandã p̄uidebat. et h eſt qd dr̃ hic. Tiñ ſicut de⁹ ad abraã rc. ſed in vtroq3 errabat qd notat' cũ dr̃. Diuine diſpenſatiõis ignarus rc. Dicit igit'. Is cũ pphetia illuminãte rc. Cõtra ſup illud. xxxviij. Eſa. Diſpone domui tue. dicit glo. Legerat ionas i eodẽ libro. q2 niniuitaꝝ nequitia ſcdm h qd agebãt die quadrigeſimo cõplẽda erat. et ita ciuitas eorũ deſtruẽda. ſ3 illud nõ legerat q2 p ſui cõminationẽ acturi eſſent penitentiã. et ita miſericordiã conſecuturi. Preterea infra dicit'. Diuine diſpẽſationis ignarus. Rñſio. aliq̃ dicũt. q2 legerat in ſpeculo eternitatis eoꝝ ꝯuerſionẽ. ſicut hic dr̃. et qd eſſent miſericordiã ꝯſecuturi. ſ3 modũ ꝯuerſionis nõ legerat. ſ. q2 p ſuã cõminationẽ deberent cõuerti. ſ3 p h nõ poſſet reſponderi ad ſcđm. ꝓpter hoc dicẽdũ q2 ablatiu⁹ abſolut⁹ nõ ĩportat hic cauſalitatẽ. ſed ꝯcomitantiã. vt ſit ſenſus. Dũ illuminaret' pphetia ad vidẽdũ ſubuerſionẽ corporalẽ. ſupple vidit ſpũalẽ ꝯuerſionẽ nõ ſpiritu pphetico. ſed credulitate q̃dam. ſcdm hoc exponit' lr̃a ſic. l Is id eſt ionas. m Cum pphetie illuminãte. ad denũciandum inte